

На захист дитини має стати держава

Віталіна ДЗОЗ,

народний депутат України, голова підкомітету з питань дошкільної, загальної середньої та позашкільної освіти Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти

Завдяки своїй роботі я знаю дуже багато різних людей, і дуже багато дітей, теж різних. З різним характером, різними схильностями, різними можливостями. Серед них є особливі діти, до яких потрібний особливий підхід та особлива увага. Це діти з особливими освітніми потребами. На жаль, щороку кількість таких дітей в Україні збільшується. Майже два відсотки українських дітей сьогодні живуть з інвалідністю, з них близько трьох тисяч – з розладом спектра аутизму.

Переконана, кожна дитина може розвиватися в своєму власному режимі і має отримати доступну якісну освіту з урахуванням індивідуальних потреб та можливостей. Освіту, яка б відповідала двом основним критеріям. По-перше, освіта допомагає дитині пізнати світ. Отримати ті знання, навички та вміння, які вона здатна прийняти і згодом використувати в дорослому житті. По-друге, допомагає соціалізуватися – усвідомити себе частиною суспільства, розвинути здібності та навички взаємодії з навколишнім світом.

Де зараз отримують освіту діти з порушеннями психофізичного розвитку? Більшість – у спеціалізованих школах-інтернатах. На жаль, багато з них досі індивідуально, вдома, нерідко без спеціального спостереження та коригувальних програм.

І нарешті, частина дітей навчається у звичайних загальноосвітніх школах і класах, серед своїх однокласників – це інклюзивне навчання. В Україні така інклюзія поки що є спонтанною, несистемною. Тримається здебільшого на наполегливості батьків, ентузіазмі педагогів та підтримці медиків. Водночас системний і усвідомлений підхід до інклюзивної освіти влади – сьогодні єдино вірний шлях.

Значних успіхів у розвитку інклюзивної освіти досягнув Крим. У загальноосвітніх і дошкільних навчальних закладах Криму в 106 інклюзивних класах і 33 групах навчається 163 дитини з особливими потребами, в тому числі 63 – з інвалідністю. Сьогодні Крим – провідна територія з упровадження інклюзивної освіти. І ми цим досвідом завжди готові поділитися.

Справді, у сімей з особливими дітьми багато проблем. Вкрай необхідно забезпечити впровадження системи своєчасної якісної діагностики – виявляти дітей з порушеннями психофізичного розвитку на ранній стадії і надавати їм відповідні медичні та реабілітаційні послуги. Доведено, що раніше дитині буде поставлено правильний діагноз, то більше шансів подолати або зменшити прояви недуги. Нам вкрай необхідні професійні фахівці – медики, педагоги, асистенти, волонтери для роботи із дітьми з психофізичними вадами розвитку. І забезпечити якісну підготовку цих фахівців повинна держава. Діти з порушенням психофізичного розвитку потребують спеціально розроблених стандартів, методик, спеціального змісту освіти. Дуже потрібні спеціальні підручники, навчально-методичні посібники, спеціальні меблі та обладнання для особливих дітей.

Що саме потрібно зробити? Необхідно збільшити бюджетне фінансування державних програм з підтримки дітей з обмеженими можливостями, незважаючи на будь-які режими економії. У Законі України «Про державно-приватне партнерство» треба прописати можливість для приватних інвесторів допомагати державі, дітям. Ми повинні розробити та внести необхідні поправки в чинне українське законодавство.

Підсумовуючи, хочу наголосити: в психології є дуже важливий принцип – «навчання веде за собою розвиток». Але навчання це буде корисним і правильним лише тоді, коли відповідатиме реальним можливостям дитини. Лише тоді, коли на боці дитини будуть не тільки батьки, а й учителі, медики, чиновники. Коли на її захист нарешті стане держава.